

BÀN VỀ VAI TRÒ CỦA THƯ KÝ HỘI ĐỒNG TRỌNG TÀI (TRIBUNAL SECRETARY)

TTV. Nguyễn Mạnh Dũng¹ & TK. Phạm Dương Hoàng Phúc²

Giới thiệu

Sự chuyên nghiệp hóa đội ngũ của trọng tài viên thể hiện quan việc ngày càng nhiều sự xuất hiện của trọng tài viên toàn thời gian và xuất hiện các tổ chức với tên gọi Chambers. Tại Việt Nam, xu hướng này đã bắt đầu với các mô hình như Hop Dang's Chambers³ và ADR Vietnam Chambers,⁴ thể hiện mô hình một Trọng tài viên độc lập tập trung vào hoạt động trọng tài - một đơn vị tư vấn và quản lý các chuyên gia ADR độc lập, bao gồm Trọng tài viên, Hòa giải viên, chuyên gia, giảng viên, chuyên gia chứng cứ và Tribunal Secretaries. Đây không phải là công ty luật hay tổ chức

¹ Trọng tài Viên/Hòa giải viên Nguyễn Mạnh Dũng là Thạc sỹ Luật (LL.M) chuyên ngành Giải quyết tranh chấp quốc tế của Trường Luật Queen Mary thuộc Đại học Tổng hợp Luân đôn (Anh) năm 2008, có trên 30 năm kinh nghiệm luật sư tranh tụng tại Tòa án các cấp về các tranh chấp kinh doanh, thương mại, hàng hải và đầu tư quốc tế. Ông đã tham gia soạn thảo và biên tập nhiều văn bản pháp luật quan trọng về các phương thức giải quyết tranh chấp thay thế cho tổ tụng tòa án như Nghị định 22/2017/NĐ-CP ngày 24 tháng 02 năm 2017 của Chính phủ về Hòa giải thương mại, Luật trọng tài thương mại Việt Nam năm 2010, các văn bản hướng dẫn thi hành và Bộ luật tố tụng dân sự 2015 về việc công nhận và thi hành phán quyết trọng tài nước ngoài, Sổ tay pháp luật về trọng tài và hòa giải của Tòa án nhân dân tối cao. Ông Dũng là hòa giải viên quốc tế tại Trung tâm hòa giải liên kết giữa Trung quốc lục địa và Hồng Kong (MHJMC), Trung tâm hòa giải quốc tế Nhật bản (JIMC Kyoto). Hòa giải viên Nguyễn Mạnh Dũng đã cùng các chuyên gia hòa giải quốc tế của JAMS (Mỹ) tổ chức các khóa đào tạo về kỹ năng hòa giải cho Tòa án tối cao năm 2018 dưới sự tài trợ của Công ty tài chính quốc tế IFC thuộc Ngân hàng thế giới. Ông là thành viên Viện Trọng tài Luân Đôn (CIArb) và cũng là thành viên Việt nam đầu tiên giữ 2 nhiệm kỳ liên tiếp trong Tòa trọng tài quốc tế của Phòng thương mại quốc tế ICC ở Paris, Pháp và Ủy ban Trọng tài thương mại Hàn quốc (KCAB).

² Ông Phạm Dương Hoàng Phúc là giảng viên Khoa Luật, Trường Đại học Kinh tế – Luật, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh. Đồng thời, ông Phúc cũng là Trợ lý Trọng tài tại ADR Vietnam Chambers LLC và là Thành viên được công nhận của Viện Trọng tài Anh (MCIArb) từ năm 2022, được đào tạo về Luật kinh doanh thương mại quốc tế và trọng tài thương mại tại University of East Anglia, Vương Quốc Anh. Ông Phúc đã đảm nhiệm vai trò thư ký Hội đồng trọng tài và hỗ trợ hơn 15 vụ trọng tài theo các quy tắc tổ tụng gồm KCAB, VIAC, vv. trên nhiều lĩnh vực bao gồm mua bán hàng hóa quốc tế, M&A, xây dựng, tài chính.

³ Website <https://hopdang.com/>

⁴ Website <https://www.adr.com.vn/vi/>

trọng tài theo pháp luật Việt Nam. Tại quốc tế, một số mô hình tương tự như Twenty Essex (London/Singapore),⁵ Duxton Hill Chambers (Singapore/London),⁶ 39 Essex Chambers,⁷ Fountain Court Chambers,⁸...bao gồm các trọng tài viên, hòa giải viên, chuyên gia chuyên xử lý các vụ trọng tài hàng đầu.

Theo đó, trong thực tiễn giải quyết tranh chấp bằng trọng tài, sự hỗ trợ về mặt hành chính và thủ tục là yếu tố không thể thiếu để đảm bảo quá trình tố tụng diễn ra suôn sẻ. Tuy nhiên, cần có sự phân biệt cốt yếu giữa "Ban Thư ký của Trung tâm" (Institutional Secretariat) và "Thư ký của Hội đồng Trọng tài" (Tribunal Secretary hay Administrative Assistant).⁹ Nếu như Ban Thư ký của Trung tâm là bộ máy hành chính thường trực của một tổ chức trọng tài (như VIAC, SIAC, ICC), thì Thư ký Hội đồng Trọng tài (HĐTT) lại là cá nhân được chỉ định riêng biệt để hỗ trợ trực tiếp cho các Trọng tài viên, phổ biến tại SIAC (Singapore), HKIAC (Hong Kong), KCAB (Hàn Quốc), SCC (Thụy Điển).

Sự khác biệt này càng trở nên sâu sắc và bộc lộ tính đặc thù rõ nét trong Trọng tài Ad hoc (Trọng tài vụ việc). Đặc biệt, ở một số lĩnh vực mang tính kỹ thuật phức tạp như hàng hải, xây dựng quốc tế và năng lượng/dầu khí, khối lượng chứng cứ, tài liệu và các vấn đề thủ tục phát sinh thường rất đồ sộ. Trong bối cảnh mô hình Trọng tài vụ việc, Hội đồng trọng tài (HĐTT) phải tự điều hành mọi khía cạnh tố tụng. Lúc này, việc chỉ định một Thư ký HĐTT trở thành một nhu cầu cần thiết. Thư ký HĐTT vụ việc đóng vai trò là giúp HĐTT duy trì sự chuyên nghiệp, bảo đảm tính liên tục của quy trình tố tụng, đồng thời tối ưu hóa thời gian và chi phí cho các bên tranh chấp.

1. Vai trò và Phạm vi công việc của Thư ký HĐTT

Một trong những nguyên tắc tối thượng trong trọng tài là Thư ký HĐTT tuyệt đối **không phải là "Trọng tài viên thứ tư"**. Quyền ra quyết định là đặc quyền không thể ủy quyền của HĐTT. Dưới

⁵ Website <https://www.twentyessex.com/>

⁶ Website <https://dixtonhill.net/>

⁷ Website <https://www.39essex.com/>

⁸ Website <https://fountaincourt.uk/>

⁹ Sharon Schmidt, 'Reconciling the Role of Tribunal Secretaries in International Arbitration' (International Bar Association, 2022) <https://www.ibanet.org/reconciling-the-role-of-tribunal-secretaries-in-international-arbitration>.

ranh giới nghiêm ngặt đó, phạm vi công việc của Thư ký trong vụ việc Ad hoc thường bao gồm ba nhóm chính:¹⁰

Thứ nhất, hỗ trợ quản trị tố tụng: Trong bối cảnh không có Trung tâm trọng tài điều phối, Thư ký sẽ đảm nhận việc soạn thảo các dự thảo lịch trình tố tụng (Procedural Timetable), thiết lập và quản lý kho dữ liệu bằng chứng (bundles). Đồng thời, họ đóng vai trò tổ chức hậu cần, chuẩn bị phòng họp, kết nối kỹ thuật cho các phiên điều trần trực tiếp hoặc trực tuyến.

Thứ hai, hỗ trợ nghiên cứu và dự thảo: Thư ký có thể được giao nhiệm vụ tìm kiếm tiền lệ pháp lý, tra cứu các quy định của luật áp dụng theo chỉ đạo của HĐTT. Trong việc lập phán quyết, họ có thể hỗ trợ format, rà soát lỗi chính tả, và quan trọng nhất là soạn thảo **các phần không mang tính quyết định** (non-substantive parts) như: phần mô tả lịch sử tố tụng, tóm tắt sự việc khách quan, hoặc hệ thống hóa lại các lập luận của các bên.

Thứ ba, cầu nối giao tiếp: Để đảm bảo tính minh bạch, Thư ký thường hoạt động như một đầu mối duy nhất tiếp nhận thông tin, tài liệu từ các bên tranh chấp để chuyển đến HĐTT. Điều này tạo ra một "*bức tường*" an toàn, đảm bảo HĐTT không vô tình có những tiếp xúc riêng lẻ (ex parte communication) với một bên, giúp loại trừ rủi ro vi phạm nguyên tắc đối xử bình đẳng.

2. Quy định và Thực tiễn tại Việt Nam

Tại Việt Nam, sự hiện diện của Thư ký HĐTT, đặc biệt trong các vụ Trọng tài Ad hoc đang đối mặt với nhiều thách thức pháp lý và thực tiễn:

Thứ nhất, Luật Trọng tài Thương mại 2010 hiện nay chủ yếu tập trung điều chỉnh và nhắc đến vai trò Ban thư ký của Trung tâm trọng tài. Đối với cơ chế Trọng tài Ad hoc, luật không có quy định cụ thể nào về Thư ký HĐTT. Thực tiễn tại một số trung tâm trọng tài tại Việt Nam (Trọng tài quy chế), thông thường, Ban thư ký của chính trung tâm trọng tài sẽ đảm nhiệm cả vai trò quản lý hành chính cho vụ việc, có thể soạn thảo một số văn bản hướng dẫn tố tụng cho HĐTT (trừ phán quyết của HĐTT). Điều này sẽ dẫn đến quá tải công việc và ảnh hưởng đến tiến độ của quá trình tố tụng. So với luật một số quốc gia có nền trọng tài phát triển như Anh, Hoa Kỳ, Singapore, Hong Kong,... cũng không đề cập đến vai trò của Thư ký HĐTT vụ việc; nhưng tại các quốc gia này lại

¹⁰ Duggal Kabir A.N., Tujakowska Anna, (2025) Secretary of the Tribunal, <https://jusmundi.com/en/document/publication/en-secretary-of-the-tribunal>.

có các **hướng dẫn luật mềm (soft law)**¹¹ từ các hiệp hội nghề nghiệp hoặc các tổ chức trọng tài chuyên nghiệp về việc cho phép HĐTT có thể sử dụng thư ký trợ lý (khác với Ban thư ký của Trung tâm trọng tài) cho vụ tranh chấp của họ.¹²

Thứ hai, rủi ro về hiệu lực phán quyết: Bởi sự thiếu vắng các khung pháp lý rõ ràng, nếu Thư ký can thiệp quá sâu vào nội dung vụ tranh chấp hoặc có dấu hiệu làm thay việc đánh giá chứng cứ của HĐTT (delegation of decision-making), phán quyết đứng trước nguy cơ rất lớn bị Tòa án tuyên hủy do vi phạm thủ tục tố tụng hoặc nguyên tắc cơ bản của pháp luật Việt Nam.

Thứ ba, vấn đề chi phí và bảo mật: Việc xác định thù lao cho Thư ký thường là nguồn cơn gây tranh cãi. Nếu không được đưa ra thảo luận và quy định rõ trong thỏa thuận trọng tài ban đầu hoặc ngay tại phiên họp đầu tiên, các bên có thể từ chối chi trả. Bên cạnh đó, làm thế nào để ràng buộc nghĩa vụ bảo mật của Thư ký khi không có Quy tắc của Trung tâm cũng là một bài toán khó.

Thứ tư, vấn đề về nghĩa vụ độc lập khách quan: Một trong những rủi ro thực tiễn lớn nhất trong trọng tài Ad hoc tại Việt Nam là mối quan hệ xung đột lợi ích tiềm ẩn của Thư ký HĐTT. Nếu Thư

¹¹ Michael Polkinghorne and Charles B Rosenberg, 'Different Strokes for Different Folks? The Role of the Tribunal Secretary' (Kluwer Arbitration Blog, May 2014) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/different-strokes-for-different-folks-the-role-of-the-tribunal-secretary/>.

¹² Ví dụ:

- Section XX, ICC Notes to Parties and Arbitral Tribunals on Conduct of Arbitration, updated in 2021: <https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2020/12/icc-note-to-parties-and-arbitral-tribunals-on-the-conduct-of-arbitration-english-2021.pdf>;
- Section 10 of LCIA Notes to Arbitrators, <https://www.lcia.org/adr-services/guidance-note.aspx#8.%20EMERGENCY%20PROCEDURES>;
- The SCC Rules 2023 (Article 24), https://sccarbitrationinstitute.se/wp-content/uploads/2024/12/SCC_Arbitration_Rules_2023_English.pdf,
- The HKIAC Rules 2024 (Article 13.4), <https://hkiac.org/wp-content/uploads/2025/02/2024-HKIAC-ADMINISTERED-ARBITRATION-RULES-English.pdf>,
- The SIAC Rules 2025 (Article 24), <https://siac.org.sg/siac-rules-2025>
- The LCIA Rules 2020 in Article 14A, https://www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/lcia-arbitration-rules-2020.aspx

ký có mối quan hệ kinh tế, học thuật hoặc công việc mật thiết với một bên tranh chấp hoặc luật sư của các bên tranh chấp mà không được công khai minh bạch (disclosure), tính vô tư, khách quan của toàn bộ quá trình tố tụng sẽ bị đặt dấu hỏi lớn, tạo rủi ro cho phán quyết trọng tài được ban hành

3. Đối chiếu Hướng dẫn của các Tổ chức quốc tế

Bảng so sánh quy định về Thư ký HĐTT tại một số tổ chức trọng tài hàng đầu:

Tiêu chí	HKIAC (Hong Kong)	SIAC (Singapore)	LCIA (Luân Đôn)	SCC (Thụy Điển)
Văn bản hướng dẫn	Guidelines on Use of Tribunal Secretaries (2014) ¹³ Điều 13.4 HKIAC Rules,	Practice Note on the Appointment of Tribunal Secretaries (1 Jan 2025) ¹⁴ Điều 24 (Tribunal Secretary), SIAC Rules 2025	LCIA Guidance Note for Parties and Arbitrators (Sec 10) ¹⁵ Điều 14A (Tribunal Secretary) LCIA Rules 2020	SCC Guidelines for Arbitrators 2024 (trang 7); ¹⁶ Điều 24 (Administrative secretary of the Arbitral Tribunal) SCC Arbitration Rules

¹³ HKIAC's Guidelines on Use of Tribunal Secretaries (2014), https://hkiac.org/wp-content/uploads/2025/03/HKIAC-Guidelines-on-Use-of-Secretary-to-Arbitral-Tribunal_R.pdf

¹⁴ SIAC's Practice Note on the Appointment of Tribunal Secretaries (2025), <https://siac.org.sg/practice-note-on-the-appointment-of-tribunal-secretaries>

¹⁵ LCIA Guidance Note for Parties and Arbitrators, <https://www.lcia.org/adr-services/guidance-note.aspx#8.%20EMERGENCY%20PROCEDURES>

¹⁶ SCC Guidelines for Arbitrators 2024, https://sccarbitrationinstitute.se/wp-content/uploads/2025/08/SCC_Guidelines_for_Arbitrators_2024.pdf

Cơ sở bổ nhiệm	HĐTT bổ nhiệm sau khi xem xét ý kiến của các bên và tham vấn Trình ký (Registrar).	HĐTT bổ nhiệm sau khi tham vấn các bên.	HĐTT đề xuất và phải được tất cả các bên chấp thuận.	HĐTT đề xuất và phải được các bên chấp thuận.
Yêu cầu chấp thuận từ các bên	Các bên có cơ hội đưa ra ý kiến về việc bổ nhiệm.	Các bên có cơ hội đưa ra ý kiến về đề xuất của HĐTT.	Phải chấp thuận cụ thể: danh tính thư ký, các nhiệm vụ và mức thù lao.	Các bên có quyền phản đối ứng viên cụ thể.
Số lượng	Mỗi HĐTT chỉ được có tối đa 01 thư ký .	Không quy định cụ thể số lượng trong hướng dẫn.	Không quy định cụ thể số lượng.	Không quy định cụ thể số lượng.
Tiêu chuẩn Độc lập & Khách quan	Phải tuân thủ cùng tiêu chuẩn như Trọng tài viên; ký bản tuyên bố trước khi bổ nhiệm và có nghĩa vụ tiết lộ liên tục.	Phải giữ sự độc lập, khách quan; ký bản tuyên bố và có nghĩa vụ tiết lộ ngay lập tức các tình huống phát sinh.	Phải ký tuyên bố bằng văn bản về sự độc lập, khách quan và cam kết dành đủ thời gian cho vụ việc.	Phải độc lập, khách quan; ký bản tuyên bố trước khi bổ nhiệm.

Nhiệm vụ	<p>Truyền đạt thông tin, tổ chức hồ sơ, sắp xếp phiên họp, ghi chép biên bản, kiểm tra lỗi đánh máy/tính toán.</p> <p>Nghiên cứu pháp lý, tóm tắt lập luận các bên, dự thảo các phần không chứa nội dung quyết định (như lịch sử tố tụng).</p>	<p>Truyền đạt tài liệu, tổ chức hồ sơ, sắp xếp phiên họp, ghi chép, kiểm tra trích dẫn và lỗi văn bản.</p> <p>Nghiên cứu pháp lý/án lệ, tóm tắt lập luận và bằng chứng, dự thảo các phần không trọng yếu (non-substantive) của phán quyết.</p>	<p>Truyền đạt thông tin, tổ chức tài liệu, kiểm tra văn bản, xử lý hóa đơn, tham dự phiên họp và thảo luận.</p> <p>Tóm tắt lập luận, rà soát các nguồn tài liệu pháp lý, chuẩn bị bản thảo đầu tiên của phán quyết hoặc các lệnh tố tụng.</p>	<p>Các công việc mang tính tổ chức, văn thư và hành chính.</p> <p>Không được ủy quyền dự thảo các phần nội dung của quyết định hoặc phán quyết.</p>
Ủy quyền ra quyết định	<p>Nghiêm cấm ủy quyền chức năng ra quyết định hoặc đề thư ký gây ảnh hưởng đến phán quyết của HĐTT.</p>	<p>Nghiêm cấm ủy quyền chức năng ra quyết định hoặc đề thư ký ảnh hưởng đến các quyết định của HĐTT.</p>	<p>Nghiêm cấm ủy quyền chức năng ra quyết định; HĐTT chịu trách nhiệm đảm bảo công việc của thư ký đạt chuẩn.</p>	<p>Nghiêm cấm ủy quyền bất kỳ thẩm quyền ra quyết định nào cho thư ký.</p>
Thù lao (Phí giờ)	<p>Tối đa 400 SGD/giờ. Nếu số tiền tranh chấp ≤ 25 triệu SGD, tổng phí thư ký bị giới</p>	<p>HKIAC ấn định mức tối đa trên website. Phí giờ được tính riêng và không nằm trong phí của HĐTT.</p>	<p>Thường trong khoảng 100 - 250 GBP/giờ. Mức phí phải được các bên đồng ý trước.</p>	<p>Phí của thư ký được chi trả từ chính khoản phí của HĐTT.</p>

	hạn ở mức 20% phí trọng tài.			
Chi phí khác & Per diem	Hoàn trả chi phí thực tế (vé máy bay phổ thông). Per diem: 700 SGD nếu phải lưu trú qua đêm.	Hoàn trả chi phí đi lại (phổ thông/thương gia). Per diem: 4.500 HKD (có lưu trú) hoặc 500 HKD (không lưu trú).	Hoàn trả các chi phí phát sinh hợp lý dựa trên hóa đơn/chứng từ.	Hoàn trả chi phí đi lại và chi phí thực tế. Per diem: 500 EUR cho các ngày họp ở ngoài nơi cư trú.
Sử dụng nhân viên của tổ chức	Cho phép bổ nhiệm nhân viên Ban thư ký SIAC nhưng người đó không được tham gia quản lý chính vụ việc đó.	Cho phép bổ nhiệm nhân viên Ban thư ký HKIAC nhưng không được đóng vai trò người quản lý vụ việc (case manager) của vụ đó.	Không đề cập cụ thể về việc sử dụng nhân viên tổ chức làm thư ký HĐTT.	Không đề cập cụ thể về việc sử dụng nhân viên tổ chức làm thư ký HĐTT.
Quy trình phản đối và thay thế	Do Chủ tịch SIAC quyết định sau khi xem xét ý kiến các bên và HĐTT.	Trong vòng 15 ngày kể từ khi biết lý do; HĐTT quyết định sau khi tham vấn các bên.	Áp dụng quy trình phản đối như đối với Trọng tài viên (Section 9).	Áp dụng tương tự quy trình phản đối Trọng tài viên (Điều 19).
Bảo mật	Phải giữ bí mật tuyệt đối cho mọi vấn đề liên quan đến tổ tụng.	Có nghĩa vụ giữ bí mật cho vụ tranh chấp và phán quyết trừ khi các bên có thỏa thuận khác.	Nghĩa vụ bảo mật áp dụng cho cả các thảo luận nội bộ của HĐTT.	Phải duy trì sự bảo mật đối với vụ trọng tài và phán quyết.

Miễn trừ trách nhiệm	Không chịu trách nhiệm cho bất kỳ hành vi/sai sót nào trừ khi có yếu tố gian lận	Không chịu trách nhiệm cho hành vi/sai sót liên quan đến trọng tài trừ khi hành vi đó là thiếu trung thực .	Không chịu trách nhiệm trừ khi là sai phạm cố ý và cố ý thức	Không chịu trách nhiệm trừ khi là sai phạm cố ý hoặc sơ suất nghiêm trọng
-----------------------------	---	--	---	--

Nhìn chung, các bộ quy tắc và hướng dẫn trên yêu cầu Thư ký HĐTT cũng phải đảm bảo sự độc lập khách quan tương tự như HĐTT và đảm bảo thời gian cam kết không làm chậm tiến độ vụ kiện. Đối với SIAC, tổ chức này yêu cầu HĐTT phải chứng minh được việc bổ nhiệm Thư ký sẽ không làm phát sinh tổng chi phí cao hơn mức cần thiết. LCIA nhấn mạnh rằng dưới mọi hình thức, HĐTT không được ủy quyền chức năng ra quyết định (decision-making function) cho Thư ký. Mọi sự bổ nhiệm bắt buộc phải được các bên minh thị chấp thuận. Trong khi đó, SCC cung cấp một chính sách minh bạch về phí và tiêu chuẩn đạo đức cho thư ký, áp dụng ngay cả khi cá nhân đó chỉ đóng vai trò hỗ trợ cá nhân cho riêng một Trọng tài viên trong hội đồng.

Điểm lưu ý, Thư ký HĐTT tại SIAC, HKIAC và LCIA đều bị nghiêm cấm liên lạc riêng (ex parte) với bất kỳ bên tranh chấp nào. Tại LCIA, thư ký không được tính phí cho các hoạt động hành chính trước khi được bổ nhiệm chính thức (như kiểm tra xung đột lợi ích). Tại SCC, chi phí của thư ký phải được ghi rõ trong phán quyết cuối cùng.

Trên thế giới, hiện có Hướng dẫn của Young ICCA về Thư ký Hội đồng Trọng tài (Young ICCA Guide on Arbitral Secretaries),¹⁷ dựa trên hướng dẫn ICCA và nghiên cứu của tác giả Michael Polkinghorne (White & Case LLP), cộng đồng trọng tài quốc tế có thể tham khảo ban hành các hướng dẫn về vai trò của thư ký hội đồng trọng tài, trong đó giải quyết các vấn đề then chốt sau:¹⁸

¹⁷ Young ICCA, *Young ICCA Guide on Arbitral Secretaries* (ICCA Reports No 1, International Council for Commercial Arbitration 2014) https://cdn.arbitration-icca.org/s3fs-public/document/media_document/aa_arbitral_sec_guide_composite_10_feb_2015.pdf.

¹⁸ Michael Polkinghorne, 'Different Strokes for Different Folks? The Role of the Tribunal Secretary' (Kluwer Arbitration Blog, May 2014) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/different-strokes-for-different-folks-the-role-of-the-tribunal-secretary/>.

- Thư ký dự kiến được bổ nhiệm có nên ký **Tuyên bố về tính vô tư và độc lập (Statement of Impartiality and Independence)** trước khi được bổ nhiệm hay không?
- Sơ yếu lý lịch của thư ký dự kiến có nên được gửi trước cho các bên để xem xét trước khi bổ nhiệm hay không?
- Việc bổ nhiệm thư ký có cần có sự đồng ý của các bên hay không?
- Thư ký dự kiến có nên ký **Thỏa thuận bảo mật (Confidentiality Agreement)** trước khi được bổ nhiệm hay không?
- Thư ký có được thực hiện các công việc tổ chức và hành chính, như sắp xếp các cuộc họp, điều phối công tác hậu cần và trao đổi thông tin với các bên hay không?
- Thư ký có được tóm tắt chứng cứ thực tế và lập bảng niên biểu diễn biến sự kiện hay không?
- Thư ký có được tóm tắt các bản đệ trình của các bên, lời khai của nhân chứng và báo cáo của chuyên gia hay không?
- Thư ký có được nghiên cứu các vấn đề pháp lý hay không?
- Thư ký có được tham dự các phiên thảo luận nội bộ của hội đồng trọng tài hay không?
- Thư ký có được soạn thảo các chỉ thị tố tụng (procedural orders) hay không?
- Thư ký có được soạn thảo các phần không mang tính nội dung của phán quyết trọng tài hay không?
- Thư ký có được soạn thảo các phần mang tính nội dung của phán quyết trọng tài hay không?
- Thư ký có được thực hiện các chức năng ra quyết định hay không?
- Thư ký có được nhận thù lao cho thời gian làm việc của mình hay không? Nếu có, ai sẽ chịu trách nhiệm thanh toán các khoản chi phí này – HĐTT hay các bên?
- Thư ký có được hoàn trả các chi phí hợp lý đã phát sinh hay không? Nếu có, ai sẽ chịu trách nhiệm thanh toán các khoản chi phí này – hội đồng trọng tài hay các bên?

4. Kết luận các vấn đề pháp lý then chốt cần lưu ý về vai trò của Thư ký trọng tài

So với thông lệ của các tổ chức trọng tài quốc tế, Quy tắc VIAC 2026 hiện vẫn chưa có quy định rõ ràng và độc lập về vai trò của Thư ký HĐTT, đặc biệt là về cơ sở bổ nhiệm, phạm vi công việc,

nghĩa vụ độc lập – khách quan, bảo mật, thù lao và giới hạn không được tham gia vào chức năng ra quyết định của HĐTT, mặc dù cũng đã có một số quy định áp dụng cho thư ký của Ban thư ký của VIAC thông qua Quy tắc đạo đức ứng xử nghề nghiệp của Thư ký tổ tụng của VIAC.¹⁹ Trong bối cảnh Việt Nam đang hướng đến việc xây dựng Trung tâm Trọng tài Quốc tế thuộc Trung tâm Tài chính Quốc tế tại Việt Nam (VIFCA) với mục tiêu tiệm cận các thiết chế trọng tài hàng đầu thế giới, Quy tắc của VIFCA sắp tới nên ghi nhận cụ thể chế định Thư ký HĐTT, đồng thời cần nhắc ban hành các hướng dẫn mềm về việc sử dụng Thư ký HĐTT để phòng tránh xung đột lợi ích, tranh chấp về chi phí và rủi ro ảnh hưởng đến hiệu lực phán quyết. Việc thiết lập cơ chế rõ ràng này sẽ góp phần nâng cao tính chuyên nghiệp của tổ tụng trọng tài, tạo điều kiện thu hút các Trọng tài viên toàn thời gian, các Chambers và đội ngũ thư ký chuyên nghiệp tham gia vào thị trường trọng tài Việt Nam, qua đó nâng cao hiệu quả quản trị vụ việc và năng lực cạnh tranh quốc tế của VIFCA.

Tóm lại, Thư ký HĐTT là người hỗ trợ thủ tục để nâng cao trực tiếp chất lượng làm việc của HĐTT, đặc biệt đối với các Trọng tài viên kiêm nhiệm nhiều vai trò (như các chuyên gia, luật sư tranh tụng, hay các giáo sư luật) – những người vốn bị giới hạn về quỹ thời gian do lịch trình làm việc dày đặc. Hơn nữa, trong xu thế chuyên nghiệp hóa, một Trọng tài viên toàn thời gian (full-time) hay kiêm nhiệm đều rất cần có một Thư ký chuyên trách hỗ trợ việc nghiên cứu để gia tăng tính chuyên nghiệp, giảm thiểu sai sót hành chính và đảm bảo vụ việc được vận hành trơn tru. Từ thực tế này, thị trường giải quyết tranh chấp đang chứng kiến sự dịch chuyển mạnh mẽ, **mở ra một vị trí công việc hoàn toàn mới và đầy tiềm năng: Trợ lý trọng tài chuyên nghiệp.**

Để sử dụng hiệu quả định chế Thư ký HĐTT trong trọng tài vụ việc mà không làm phương hại đến tính pháp lý của phán quyết, cần đặc biệt lưu ý 4 vấn đề sau:

- **Sự chấp thuận của các bên (Party Consent):** HĐTT tuyệt đối không được tự ý chỉ định thư ký mà không có sự đồng ý rõ ràng của các bên tranh chấp. Sự đồng ý này nên được ghi nhận bằng văn bản (ví dụ: trong Chỉ thị Tổ tụng do HĐTT và các bên thống nhất ký kết ở giai đoạn đầu).
- **Giới hạn quyền hạn (Tránh hiện tượng "Ghost Secretary"):** "Thư ký ma" là thuật ngữ ám chỉ việc Thư ký thực tế là người phân tích pháp lý và chấp bút viết toàn bộ phán quyết

¹⁹ Ban hành kèm theo Quyết định số 12/QĐ-VIAC ngày 16/1/2025 của Chủ tịch VIAC, <https://viac.vn/tin-tuc-sukien/quy-tac-dao-duc-thu-ky-to-tung>

thay cho HĐTT. Sự lạm quyền này vi phạm nghiêm trọng bản chất của tổ tụng trọng tài, vốn dựa trên sự tin nhiệm cá nhân của các bên đối với năng lực trí tuệ của Trọng tài viên. HĐTT phải trực tiếp kiểm soát, định hướng và phê duyệt mọi văn bản do Thư ký chuẩn bị.

- **Bảo mật thông tin:** Trong vụ việc Ad hoc, Thư ký không chịu sự ràng buộc bởi các quy chế và chế tài của Trung tâm trọng tài. Do đó, HĐTT cần yêu cầu Thư ký ký kết một thỏa thuận bảo mật thông tin (NDA) riêng biệt, khắt khe và ràng buộc trách nhiệm pháp lý cá nhân trước khi họ được phép tiếp cận hồ sơ vụ án.
- **Phí thư ký:** Cách thức tính phí (thường là tính theo giờ làm việc thực tế) cần được thiết kế hợp lý. Việc phân định rõ ràng giữa "phí cho thời gian của Trọng tài viên" và "phí hành chính của Thư ký" sẽ giúp tối ưu hóa chi phí, đảm bảo tính kinh tế - một trong những ưu điểm cốt lõi của trọng tài Ad hoc.

Hiện nay, có nhiều khóa đào tạo thư ký trọng tài chuyên nghiệp của các tổ chức trọng tài uy tín tổ chức, trong đó:

- **HKIAC:** <https://hkiac.org/arbitration/tribunal-secretaries/tribunal-secretary-training-programme/>
- **CIETAC:** <https://www.cietac.org/en/articles/34776>
- **Swiss Arbitration:** <https://www.swissarbitration.org/events/tribunal-secretary-training-2026/>
- **AIAC (Asian International Arbitration Centre) & SCIA (Shenzhen Court of International Arbitration):** https://en.scia.com.cn/2025-09/30/c_1130498.htm
- **Diễn đàn JusConnect của JusMundi:** <https://jusconnect.com/en/tribunalsecretaryplatform>

Trong bối cảnh đó, sự xuất hiện của các đơn vị hành nghề ADR theo mô hình Chambers, tiêu biểu như ADR Vietnam Chambers, cho thấy thị trường đã bắt đầu hình thành những thiết chế hỗ trợ chuyên biệt cho Trọng tài viên, Hòa giải viên, chuyên gia và Thư ký HĐTT.

ADR Vietnam Chambers hoạt động như một đơn vị tư vấn và quản lý các chuyên gia ADR độc lập, bao gồm cả Thư ký Hội đồng Trọng tài, đồng thời cung cấp dịch vụ phòng họp và dịch vụ thư ký trọng tài nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng trong các vụ việc trọng tài, đặc biệt là những

vụ việc có tính chất phức tạp, giá trị tranh chấp lớn hoặc đòi hỏi cách thức vận hành chuyên nghiệp theo chuẩn mực quốc tế.

Tại ADR Vietnam Chambers, các Thư ký HĐTT vụ việc được tuyển chọn kỹ lưỡng từ các luật sư, chuyên gia chuyên sâu có kinh nghiệm thực tiễn về trọng tài được đào tạo bài bản về cả trọng tài thương mại và đầu tư quốc tế ở nước ngoài²⁰

Vì vậy, đối với các HĐTT hoặc Trọng tài viên có nhu cầu được hỗ trợ về quản lý hồ sơ, điều phối thủ tục, chuẩn bị lịch trình, rà soát văn bản, tổ chức phiên họp và bảo đảm tính bảo mật, minh bạch của quá trình tố tụng, không chỉ trong trọng tài ad hoc mà cả các vụ việc cần sự hỗ trợ chuyên trách, ADR Vietnam Chambers có thể là một lựa chọn phù hợp để tham khảo.

Thông tin chi tiết có thể xem tại website chính thức của ADR Vietnam Chambers: <https://www.adr.com.vn/vi/phong-adr/ve-chung-toi>

CÔNG TY TNHH PHÒNG ADR VIỆT NAM

Trọng tài viên và Hòa giải viên độc lập

Lầu 46, tháp Thương mại Bitexco,

Số 2 Hải Triều, P. Bến Nghé, Q. 1, Tp. Hồ Chí Minh

Điện thoại: 0903 807 376

Thư điện tử: dzung.nguyen@adr.com.vn

TÀI LIỆU THAM KHẢO

AIAC and Shenzhen Court of International Arbitration, *AIAC–SCIA Tribunal Secretary Training Programme* https://en.scia.com.cn/2025-09/30/c_1130498.htm.

CIETAC, *Tribunal Secretary* <https://www.cietac.org/en/articles/34776>.

HKIAC, *Guidelines on the Use of a Secretary to the Arbitral Tribunal* (2014) https://hkiac.org/wp-content/uploads/2025/03/HKIAC-Guidelines-on-Use-of-Secretary-to-Arbitral-Tribunal_R.pdf.

²⁰ <https://www.adr.com.vn/vi/thanh-vien/thu-ky-hdtt-vu-viec.htm>

HKIAC, *Tribunal Secretary Training Programme* <https://hkiac.org/arbitration/tribunal-secretaries/tribunal-secretary-training-programme/>.

HKIAC Administered Arbitration Rules (2024) art 13.4 <https://hkiac.org/wp-content/uploads/2025/02/2024-HKIAC-ADMINISTERED-ARBITRATION-RULES-English.pdf>.

ICC Notes to Parties and Arbitral Tribunals on the Conduct of the Arbitration under the ICC Rules of Arbitration (2021) s XX <https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2020/12/icc-note-to-parties-and-arbitral-tribunals-on-the-conduct-of-arbitration-english-2021.pdf>.

JusConnect, *Tribunal Secretary Platform* <https://jusconnect.com/en/tribunalsecretaryplatform>.

Kabir AN Duggal and Anna Tujakowska, 'Secretary of the Tribunal' (Jus Mundi, 2025) <https://jusmundi.com/en/document/publication/en-secretary-of-the-tribunal>.

LCIA Arbitration Rules (2020) art 14A https://www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/lcia-arbitration-rules-2020.aspx.

LCIA, *LCIA Guidance Note for Parties and Arbitrators* <https://www.lcia.org/adr-services/guidance-note.aspx>.

Polkinghorne M and Rosenberg CB, 'Different Strokes for Different Folks? The Role of the Tribunal Secretary' (Kluwer Arbitration Blog, 17 May 2014) <https://legalblogs.wolterskluwer.com/arbitration-blog/different-strokes-for-different-folks-the-role-of-the-tribunal-secretary/>.

SCC Arbitration Institute, *SCC Arbitration Rules* (2023) art 24 https://sccarbitrationinstitute.se/wp-content/uploads/2024/12/SCC_Arbitration_Rules_2023_English.pdf.

SCC Arbitration Institute, *SCC Guidelines for Arbitrators* (2024) https://sccarbitrationinstitute.se/wp-content/uploads/2025/08/SCC_Guidelines_for_Arbitrators_2024.pdf.

Schmidt S, 'Reconciling the Role of Tribunal Secretaries in International Arbitration' (International Bar Association, 4 March 2022) <https://www.ibanet.org/reconciling-the-role-of-tribunal-secretaries-in-international-arbitration>.

SIAC, *Practice Note on the Appointment of Tribunal Secretaries* (2025)
<https://siac.org.sg/practice-note-on-the-appointment-of-tribunal-secretaries>.

SIAC Rules (2025) art 24 <https://siac.org.sg/siac-rules-2025>.

Swiss Arbitration, *Tribunal Secretary Training* 2026
<https://www.swissarbitration.org/events/tribunal-secretary-training-2026/>.

Young ICCA, *Young ICCA Guide on Arbitral Secretaries* (ICCA Reports No 1, International Council for Commercial Arbitration 2014) https://cdn.arbitration-icca.org/s3fs-public/document/media_document/aa_arbitral_sec_guide_composite_10_feb_2015.pdf